

Οι μαριονέτες του κεφαλαίου

Ομάδα Barbaria

Μετάφραση: Ξενιστές καταστάσεων για την άρση της πανδημικής αποξένωσης

Υπάρχει κάτι για όλα τα γούστα. Στο ένα άκρο είναι οι πιο θεαματικές εκδοχές, σύμφωνα με τις οποίες ο Τραμπ εισήγαγε τον κορωνοϊό στην Κίνα με στόχο να κερδίσει τον εμπορικό πόλεμο. Ή το έκανε η Κίνα προκειμένου να εξαπλωθεί ο ιός στις άλλες χώρες, να ανακάμψει αυτή πρώτη από την υγειονομική κρίση και έτσι να κυριαρχήσει στον κόσμο. Ή το έκαναν οι κυβερνήσεις στις ίδιες τους τις χώρες, προκειμένου να εφαρμόσουν, λόγω του προβλήματος του συνταξιοδοτικού, μια τυπική Μαλθουσιανή λύση βγάζοντας από τη μέση το μεγαλύτερο κομμάτι του ηλικιωμένου πληθυσμού. Το άλλο άκρο, που είναι πιο εκλεπτυσμένο και πολύ πιο διαδεδομένο σε συγκεκριμένα μέσα, ισχυρίζεται ότι η σοβαρότητα του κορωνοϊού, εάν δεν την έχουν κατασκευάσει τα μέσα ενημέρωσης, τουλάχιστον έχει συνειδητά μεγεθυνθεί από την αστική τάξη προκειμένου να ενισχύσει τον κατασταλτικό της έλεγχο επάνω μας. Σε τελική ανάλυση, η κοινή γρίπη σκοτώνει περισσότερους ανθρώπους. Δεν είναι ύποπτο το γεγονός ότι οι κυβερνήσεις κηρύσσουν κατάσταση έκτακτης ανάγκης, κατεβάζουν τον στρατό στους δρόμους, αυξάνουν τις αστυνομικές περιπολίες και επιβάλλουν τεράστια πρόστιμα για μια ασθένεια που δεν αγγίζει καν τον ετήσιο αριθμό θανάτων από την κοινή γρίπη; Όπως και να 'χει, κάτι παράξενο υπάρχει εδώ.

Είναι λογικό να προκύπτουν τέτοιες συζητήσεις και τέτοιου είδους σκέψεις μέσα

στον καπιταλισμό. Πρόκειται για ιδεολογίες που απορρέουν αυθόρμητα από κοινωνικές σχέσεις που οργανώνονται γύρω από το εμπόρευμα. Όλες βασίζονται εν τέλει στην ιδέα ότι είμαστε όλοι μαριονέτες που κινούνται σύμφωνα με τα καπρίτσια και τις αποφάσεις μιας παντοδύναμης ομάδας ανθρώπων, οι οποίοι διευθύνουν συνειδητά τις ζωές μας εξυπηρετώντας τα δικά τους συμφέροντα. Αυτή η υποβόσκουσα ιδέα, που φαίνεται ότι χαρακτηρίζει μόνο τις θεωρίες συνωμοσίας, είναι στην πραγματικότητα πολύ διαδεδομένη: είναι το θεμέλιο της ίδιας της δημοκρατίας.

Τα δύο σώματα του βασιλιά

Ο τρόπος με τον οποίο σχετιζόμαστε μέσα σε μια κοινωνία που οργανώνεται από το εμπόρευμα είναι ένα ιδιαίτερο πράγμα. Πρωτόγνωρο στην ιστορία. Ο πρώτος και τελευταίος¹ τρόπος οργάνωσης της κοινωνικής ζωής που δεν έχει καμία σχέση με τις ανθρώπινες ανάγκες. Φυσικά και πριν τον καπιταλισμό υπήρχαν ταξικές κοινωνίες, αλλά ακόμα και σε εκείνες τις κοινωνίες, η οργάνωση της εκμετάλλευσης είχε ως στόχο την ικανοποίηση των αναγκών –με την ευρεία έννοια– της άρχουσας τάξης. Αντίθετα, κανένας αστός δεν μπορεί να διατηρήσει τη θέση του χωρίς κέρδη, όχι για τη δική του κατανάλωση, η οποία είναι απλώς

1. <http://barbaria.net/2019/11/04/una-critica-al-concepto-de-colapso/>

ένα παράπλευρο γεγονός, αλλά για να τα επενδύσει ξανά ως κεφάλαιο: χρήμα που παράγει χρήμα που παράγει χρήμα. Διογκούμενη αξία σε συνεχή κίνηση. Όταν μιλάμε για τον φετιχισμό του εμπορεύματος, είμαστε μάρτυρες μιας απρόσωπης σχέσης που δεν έχει σημασία ποιος την ασκεί – ένας αστός, ένας πρώην προλετάριος που κατάφερε να ανέβει, ένας συνεταιρισμός, ένα κράτος – διότι το σημαντικό είναι η ασταμάτητη και διαρκής παραγωγή εμπορευμάτων. Η τρέχουσα πανδημία μας δείχνει τι συμβαίνει όταν απειλείται με διακοπή η διαρκής παραγωγή εμπορευμάτων.

Αυτή όμως η απρόσωπη δυναμική προκαλεί μια παράξενη αντιστροφή. Στον καπιταλισμό, η βασική κοινωνική σχέση είναι η εξής: δύο άνθρωποι που αναγνωρίζουν ο ένας τον άλλο μόνο στον βαθμό που είναι φορείς πραγμάτων. Εάν αυτό το πράγμα είναι κεφάλαιο, χρήμα που πρόκειται να επενδυθεί στην εκμετάλλευση της εργασίας, τότε ο κάτοχος είναι καπιταλιστής. Εάν είναι ένα κομμάτι γης ή τα παράγωγά της – ένα συγκρότημα κατοικιών, για παράδειγμα –, τότε ο κάτοχος είναι ραντιέρης. Εάν είναι χρήμα για την αγορά προϊόντων κατανάλωσης, τότε ο κάτοχος είναι ευυπόληπτος καταναλωτής. Εάν αυτό το πράγμα είναι σώμα, χέρια, διάνοια, μια δραστηριότητα που προορίζεται για πώληση, τότε αυτά τα αγαθά βρίσκονται υπό την κατοχή του εργατικού δυναμικού και ο κάτοχός τους είναι προλετάριος. Η κοινωνική θέση του κατόχου του εμπορεύματος αλλάζει στον βαθμό που αλλάζει το ίδιο το εμπόρευμα. Ο άνθρωπος καθορίζεται από αυτό που κατέχει, εφόσον αυτό που κατέχει προορίζεται για την ανταλλαγή. Οι κοινωνικές σχέσεις στον καπιταλισμό δημιουργούνται από τα εμπορεύματα.

Ωστόσο, η εντύπωση που έχει ο κάτοχος των εμπορευμάτων είναι αρκετά δι-

αφορετική. Από τη δική του ατομική, άμεση σκοπιά, αυτός είναι που αποφασίζει. Ο απόλυτος ιδιοκτήτης, ένα συνειδητό και ελεύθερο υποκείμενο, μπορεί να πουλήσει ή να μην πουλήσει, να επενδύσει, να καταναλώσει ή, εάν θέλει, να πετάξει στη θάλασσα το εμπόρευμα που έχει στα χέρια του. Αυτό ακριβώς είναι το θεμέλιο της ατομικής ιδιοκτησίας: το δικαίωμα χρήσης και κατάχρησης αυτού που σου ανήκει. Και αυτό σε κάνει παντοδύναμο *κυρίαρχο* αυτού του εμπορεύματος. Δεν επιλέξαμε τυχαία τη λέξη: κυριαρχία, η θεμελιώδης ιδέα της δημοκρατίας και του έθνους βρίσκει τη βάση της σε αυτή την υλική σχέση μεταξύ ιδιωτών παραγωγών εμπορευμάτων. Όπως και ο ιδεαλισμός, ο βολονταρισμός και ο ριζικός διαχωρισμός μεταξύ φύσης και πολιτισμού. Στην καπιταλιστική σχέση, το άτομο είναι βασιλιάς. Ή τουλάχιστον έχει την εντύπωση ότι είναι.

Έτσι, λοιπόν, ο καπιταλισμός έχει δύο σώματα. Ένα θάνατο, απρόσωπο, εκείνο της ατέρμονης παραγωγής και αναπαραγωγής του κεφαλαίου, και ένα θνητό, εφήμερο, παροδικό: εκείνο των ατόμων που το ενσαρκώνουν. Ο καπιταλισμός είναι πάντα απρόσωπος, ακόμα και αν είναι προσωποποιημένος. Τα άτομα μπορεί να έχουν την εντύπωση ότι τον διαχειρίζονται – και είναι λογικό αυτό, αφού η ίδια η υλική σχέση που αναπτύσσουν μεταξύ τους, τους υποβάλλει να σκέφτονται έτσι – αλλά το κάνουν μόνο στον βαθμό που εξυπηρετούν την τροφοδοσία του απρόσωπου μηχανισμού του κεφαλαίου. Αυτή είναι η παράξενη αντιστροφή που παράγεται από τις εμπορευματικές σχέσεις: την ίδια στιγμή που τα άτομα καθοδηγούνται από μια ασυνείδητη, αυτόματη λογική, μια λογική που τηρείται από μόνη της είτε την κατανοούν είτε όχι, τα ίδια θεωρούν ότι ο εαυτός τους είναι το υποκείμενο της ιστορίας.

Οι μαριονέτες

Όταν λέμε ότι η αστική τάξη οργανώνει την προώθηση του πανικού για τον κορωνοϊό και τη δημιουργία μιας αστυνομικής κατάστασης ώστε να δεχτούμε κάθε παραβίαση των πολιτικών ελευθεριών, ενισχύοντας έτσι την εξουσία της επί της κοινωνίας, παραχωρούμε έδαφος στη δημοκρατική ιδεολογία και μετατρέπουμε την αστική τάξη σε κάτι που δεν είναι.

Κατ' αρχάς, η αστική τάξη δεν είναι ένα ενιαίο σώμα. Αντίθετα, η λογική του καπιταλιστικού ανταγωνισμού επιτρέπει στην αστική τάξη να δρα ως ενιαίο σώμα μόνο σε συγκεκριμένες στιγμές: όταν αναγκάζεται να το κάνει λόγω της ταξικής οργάνωσης του προλεταριάτου. Μόνο σε τέτοιες στιγμές σταματά η αστική τάξη τον ενδοταξικό της ανταγωνισμό για την απόκτηση ενός μεγαλύτερου κομματιού από την πίτα και μας αντιμετωπίζει σαν ενιαίο σώμα. Υπάρχουν πολλά ιστορικά παραδείγματα για αυτό: από πιο παλιά, όταν η Πρωσία σταμάτησε να πολεμά εναντίον της γαλλικής αστικής τάξης ώστε αυτή να συντρίψει την Παρισινή Κομμούνια, μέχρι πιο πρόσφατα, όπως η ανακωχή μεταξύ του Μπους και του Σαντάμ Χουσεΐν κατά τον Πρώτο Πόλεμο του Κόλπου, ώστε ο Σαντάμ να ανακατευθύνει, προσωρινά, τις βόμβες του εναντίον της μαζικής λιποταξίας, των εξεγέρσεων και των εργατικών συμβουλίων στο βόρειο και στο νότιο Ιράκ. Τον υπόλοιπο καιρό, η αστική τάξη ζει κατακερματισμένη και σε συνεχή αγώνα, ένα κοινωνικό χάος που μπορεί να οργανωθεί μόνο μερικώς στο συνεχώς μεταβαλλόμενο παιχνίδι των διαφόρων φραξιών εντός του κράτους.

Από την άλλη, ο βασικός σκοπός της αστικής τάξης ως άρχουσας τάξης δεν είναι ο κοινωνικός έλεγχος. Αυτό είναι μια αναπόφευκτη συνέπεια του πραγματικού

της σκοπού: η αύξηση του ΑΕΠ, για να το πούμε απλά, η οποία φυσικά συνεπάγεται τη διαχείριση μιας κοινωνίας που είναι χωρισμένη σε τάξεις και την προσωρινή καταστολή του προλεταριάτου όταν διαμαρτύρεται ενάντια στην εκμετάλλευσή του. Το Κράτος δεν είναι ένα εξουσιαστικό τέρας που περιμένει την πρώτη ευκαιρία για να ενισχύσει την εξουσία του επάνω μας. Αυτή είναι η αστική και δημοκρατική εικόνα για το Κράτος, εξ ου και η ανάπτυξη μιας ολόκληρης σειράς μηχανισμών δημοκρατικού ελέγχου προκειμένου να το αποτρέψει να υπερβεί τις λειτουργίες του, κατάλοιπο από την ανάμνηση ενός απολυταρχικού Κράτους που δεν διευθυνόταν ακόμα πλήρως από την απρόσωπη λογική του κεφαλαίου. Δεδομένης της ραγδαίας μείωσης του ΑΕΠ που αναμένεται από την υγειονομική κρίση του κορωνοϊού, μπορούμε να υποθέσουμε ότι το Κράτος δεν χαιρέται ιδιαίτερος που πρέπει να αναπτύξει τις κατασταλτικές του δυνάμεις προκειμένου να περιφρουρήσει την καραντίνα. Τολμούμε μάλιστα να υποθέσουμε ότι, στην πραγματικότητα, η άρχουσα τάξη ήταν πολύ πιο χαρούμενη όταν οι άνθρωποι έπαιζαν ελεύθερα τον ρόλο τους στην κίνηση των εμπορευμάτων: τον ρόλο των εργατών και των καταναλωτών, σύμφωνα με το θέλημα του Θεού.

Το κράτος και οι πολιτικοί του δεν είναι τίποτε άλλο από μαριονέτες. Αλλά όχι μαριονέτες της αστικής τάξης, όπως λέγεται συχνά. Αυτή η ιδέα απλώς αλλάζει το μεγάλο χέρι που κινεί τα νήματα. Όχι, τόσο το κράτος όσο και οι πολιτικοί δεν είναι τίποτε άλλο από μαριονέτες με διαφορετικό ρόλο, αλλά μαριονέτες στο θέατρο του κεφαλαίου. Αν δεν παίξουν σωστά τον ρόλο, θα πρέπει να φύγουν από τη σκηνή. Οι θεωρίες συννομωσίας, η καθεμία πιο ευρηματική από την άλλη, έχουν την ίδια βάση με αυτή του δημοκρατικού παιχνιδιού: την ιδέα ότι

τα άτομα καθορίζουν την ιστορία και ότι μια ομάδα ατόμων στην κατάλληλη θέση, π.χ. η λέσχη Bilderberg ή το Υπουργικό Συμβούλιο των ΗΠΑ, μπορεί να χρησιμοποιήσει την ελεύθερη βούλησή της για να κατευθύνει τις ζωές μας όπως της αρέσει. Εξ ου και οι ατέλειωτες, βαρετές συζητήσεις σχετικά με το ποιο είναι το μικρότερο κακό στις επόμενες εκλογές: σε περίπτωση που κάποιος δεν έχει συνειδητοποιήσει πλήρως την τρέχουσα κρίση, δεν έχει καμία σημασία εάν το κυβερνών κόμμα είναι αριστερό ή δεξιό. Θα προσπαθήσουν να κάνουν κάτι διαφορετικό για να δικαιολογήσουν τα διαφορετικά ακρωνύμια, αλλά κατά βάση θα κάνουν ακριβώς το ίδιο πράγμα διότι η λειτουργία καθορίζει το σώμα,² και η λειτουργία τους είναι ξεκάθαρη: η διαχείριση της καπιταλιστικής καταστροφής, που γίνεται όλο και πιο σφοδρή, όλο και πιο άγρια.

Διότι ο κορωνοϊός είναι μια έκφραση αυτού. Δεν είναι η κρίση, διότι η κρίση είναι η κρίση του κεφαλαίου και των δομικών κατηγοριών του, όπως έχουμε εξηγήσει αλλού.³ Αλλά δεν είναι ούτε κοινή γρίπη. Τις ημέρες που γράφεται αυτό το κείμενο, πεθαίνουν στη Μαδρίτη πέντε φορές περισσότεροι άνθρωποι σε σχέση με τις ίδιες μέρες πέρσι. Σε ολόκληρη τη χώρα τα νοσοκομεία είναι υπερπλήρη. Λόγω της έλλειψης αναπνευστήρων, άνθρωποι από κάποια ηλικία και πάνω αφήνονται να πεθάνουν. Τα νεκροτομεία και τα νεκροταφεία δεν είναι πλέον επαρκή. Δεν είναι μια κοινή γρίπη. Η υγειονομική, οικονομική και κοινωνική κρίση που έχει προκαλέσει ο κορωνοϊός είναι, με έναν βαθύτερο και πιο πραγματικό τρόπο, η έκφραση κοινωνικών σχέσεων που σαπίζουν εσωτερικά και θα πεθάνουν σκοτώνοντας εάν δεν τις τελειώ-

σουμε εμείς πρώτα. Δεν θα κουραστούμε ποτέ να το λέμε: το πραγματικό δίλημμα, το μόνο εφικτό, είναι η κομμουνιστική επανάσταση ή η εξαφάνιση του ανθρώπινου είδους. Η πανδημία είναι δυστυχώς μια ανυπέρβλητη απόδειξη.

Ανικανότητα;

Κανένα άτομο, ούτε καν μια ομάδα ατόμων, δεν είναι υποκείμενο της ιστορίας. Το άτομο δεν είναι τίποτε άλλο από ένα μόριο στη ροή δύο αντιθετικών κοινωνικών δυνάμεων. Αυτές είναι οι δυνάμεις που κινούνται, και τα άτομα, είτε το γνωρίζουν είτε όχι, κινούνται μέσω της μίας ή της άλλης δύναμης. Σαν δύο ρεύματα νερού ή, ακόμα καλύτερα, σαν δύο τεκτονικές πλάκες: η αυξανόμενη τριβή μεταξύ τους θα οδηγήσει, αργά ή γρήγορα, σε σεισμό.

Δεν πρόκειται για Μανιχαϊσμό. Ένα μεμονωμένο άτομο μπορεί να κινείται στο ένα ρεύμα και μετά στο άλλο, και να συνυπάρχει με αυτή την αντίφαση μέχρι η κοινωνική πόλωση να διαχωρίσει τα νερά και να βρεθεί στη μια πλευρά του οδοφράγματος, όπως λένε. Η μία από αυτές τις δυνάμεις υποστηρίζει τη διατήρηση της υφιστάμενης τάξης. Είναι το κόμμα της τάξης, όπως το είχε περιγράψει ένας σύντροφος. Η άλλη δύναμη ξεδιπλώνεται, ως το πραγματικό κίνημα που αμφισβητεί την υφιστάμενη τάξη πραγμάτων: ο κομμουνισμός, που δεν έχει καμία σχέση με την ιδεολογία ή με κάποια επιθυμητή πρόταση για το μέλλον, αλλά είναι η ανάδυση κοινωνικών σχέσεων που αναπτύσσονται ήδη και αγωνίζονται να επιβληθούν ενάντια στη σήψη του κεφαλαίου.

Αυτές τις εβδομάδες έχουμε δει και τις δύο κοινωνικές δυνάμεις να εκφράζονται. Από τη μια, εθνική ενότητα και κοινωνική πειθαρχία: το καθημερινό χειροκρότημα από τα μπαλκόνια προς το υγειονομικό

2. <http://barbaria.net/2018/05/27/podemos-quien-asalta-a-quien-iii/>

3. <https://hotel.espivblogs.net/>

προσωπικό, αυτούς τους μεγάλους εθνικούς ήρωες που, όπως όλοι οι εθνικοί ήρωες, χρησιμοποιούνται ως τροφή για τα κανόνια στην παρτίδα σκακιού του κεφαλαίου. Εδώ επίσης συγκαταλέγεται η κατασκοπία από τα παράθυρα, οι καταγγελίες στην αστυνομία για τον γείτονα που βγήκε δύο φορές από το σπίτι του, το κράξιμο ανθρώπων που κυκλοφορούν με παρέα στον δρόμο, ανεξάρτητα από το ποιο είναι το κίνητρο πίσω από αυτές τις ενέργειες. Υπάρχουν αυτά, αλλά ας μην είμαστε υπερβολικοί. Από ιστορική άποψη, στις χώρες της Δύσης ασκείτο πολύ μεγαλύτερη πίεση στον κόσμο να καταταγεί στον στρατό κατά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο και ακόμα μεγαλύτερη για να πολεμήσει ενάντια στον φασισμό και υπέρ της καπιταλιστικής δημοκρατίας κατά τη διάρκεια του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου. Δεν βρισκόμαστε σε μια κατάσταση αντεπαναστάσης,⁴ όπως στη μεταπολεμική περίοδο όπου το έργο της υπεράσπισης του κεφαλαίου αναλήφθηκε από ένα μεγάλο κομμάτι του προλεταριάτου.

Από την άλλη, καθώς αναδύεται το άγνωστο, βλέπουμε εκφράσεις αμοιβαίας στήριξης και αλληλεγγύης. Συγκροτήματα κατοικιών, γειτονιές, ακόμα και μικρές πόλεις οργανώνονται για να ψωνίσουν, να συζητήσουν και για να στηρίξουν συναισθηματικά ανθρώπους που έχουν ανάγκη μέσα στις σκληρές συνθήκες της καραντίνας. Όλοι το έχουμε παρατηρήσει: υπάρχει συνεχώς η ανάγκη να μιλήσουμε, να βοηθήσουμε ο ένας τον άλλον, να μοιραστούμε τις σκέψεις μας για αυτό που συμβαίνει και να αναστοχαστούμε μαζί. Επιπλέον, οι απεργίες στη Βραζιλία,⁵

τις ΗΠΑ,⁶ τη Νέα Ζηλανδία,⁷ το Καμερούν,⁸ για να μην αναφερθούμε στην Ιταλία όπου γίνονται λεηλασίες στα σούπερ μάρκετ,⁹ και οι ταραχές, όπως στη Χουμπέι,¹⁰ πολλαπλασιάζονται και συγχρονίζονται σε παγκόσμιο επίπεδο, γεγονός που επιβεβαιώνει μια αυξανόμενη διεθνή δυναμική των ταξικών μας αγώνων. Σε αντίθεση με την κρίση του 2008, που μας βρήκε όλους πιο απομονωμένους, επιρρεπείς στο σοκ, σε αυτή τη νέα κρίση δεν υπάρχει αυτοενοχοποίηση, ότι ζούμε πέρα από τις δυνάμεις μας, ότι πρέπει να σφίξουμε το ζωνάρι, ότι αυτό ήταν που έφταιγε: το αντίθετο, υπάρχει μια πολύ σαφής επίγνωση ότι μας στέλνουν στο σφαγείο για να διατηρηθεί η σωστή λειτουργία της εθνικής οικονομίας.

Δεν υπάρχει τίποτα που να μας λέει ότι κάποιο μαχητικό κίνημα θα ξεσπάσει τώρα, σε μερικούς μήνες μετά την καραντίνα ή σε τρία χρόνια. Διότι δεν υπάρχει κάποια μηχανιστική σχέση μεταξύ της βίας που ασκεί εναντίον μας το κεφάλαιο και της στιγμής που θα ξεσηκωθούμε ως τάξη. Είναι αδύνατο να προβλέψεις πότε η σταγόνα θα ξεχειλίσει το ποτήρι, αλλά ένα πράγμα είναι σίγουρο: το ζήτημα δεν έχει να κάνει με τη δράση κάποιων ατόμων, ούτε με τους εγκληματίες που μας χειραγωγούν ούτε με τους καλοπροαίρετους που θέλουν να μας

4. <http://barbaria.net/2019/10/14/diez-no-tas-sobre-la-perspectiva-revolucionaria/>

5. <https://passapalavra.info/2020/03/130296/>

6. <https://www.businessinsider.com/coronavirus-instacart-workers-plan-strike-demand-hazard-pay-safety-gear-2020-3>

7. <https://www.stuff.co.nz/business/120613060/coronavirus-walkout-works-as-sistems-workers-get-time-off>

8. <https://www.237online.com/cameroun-coronavirus-les-transporteurs-sur-le-pied-de-guerre/>

9. <https://www.blitzquotidiano.it/cronaca-italia/palermo-assalto-supermercato-spesa-3167098/>

10. https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=2803592243072976&id=345110412254517

σώσουν. Δεν έχει καμία σχέση με κάτι τέτοιο. Υπάρχουν δύο τεκτονικές πλάκες, δύο αντίθετες δυνάμεις που αυξάνουν την ένταση της πίεσης που ασκούν. Δεν γνωρίζουμε πότε θα συμβεί ο σεισμός. Το σίγουρο είναι ότι για να είμαστε προετοιμασμένοι όταν συμβεί πρέπει να κατανοήσουμε τη βαρύτητα της ιστορικής στιγμής που ζούμε. Ξανά, για μία ακόμα φορά, για μία ακόμα φορά: η μόνη επιλογή που αξίζει κανείς να κάνει είναι μεταξύ της επανάστασης και της εξαφάνισης του ανθρώπινου είδους. Εμείς έχουμε κάνει ήδη την επιλογή μας.

1/4/2020

